

Marijampolės apskrities gyvenamųjų vietų vardai

DALIA SVIDERSKIENĖ

Lietuvių kalbos institutas

The article deals with unofficial names of inhabited spots in the Marijampolė district, recorded from living speech in the interwar period. It offers a discussion and analysis of their derivational features, based on the mechanisms of toponymisation, transtoponymisation and transonymisation. These oikonymic derivatives are thus examined from several points of view. The conclusions offered at the end of the article enable an assessment of the general tendencies concerning origin and derivation of the class of place names under discussion.

The analysis offered here will subsequently be integrated in an overall analysis of the tendencies in origin and derivation of oikonyms in the area under examination.

0. ĮVADAS

Daugelio gyvenamųjų vietų vardų (oikonimų), tebefunkcionuojančių oficialioje vartosenoje, darybos ir kilmės polinkiai aptarti lietuvių toponimikos darbuose. Sistemiškai ir išsamiai ištirti priesaginės darybos vediniai Marijos Razmukaitės daktaro disertacijoje (Razmukaitė 1998), dar du antrinių vietovardžių sluoksniai – sudurtiniai ir sudėtiniai oikonimai – detalai išanalizuoti atskiruose moksliniuose straipsniuose (Razmukaitė 2002a: 121–130; 2003a: 63–80). Daug informacijos apie Lietuvos miestų, miestelių vardų kilmę ir darybą galima rasti Aleksandro Vanago po mirties išėjusioje monografijoje *Lietuvos miestų vardai* (Vanagas 1996; parengė spaudai Vitalija Maciejauskienė). Keliems oikonimų darybos tipams aptarti skirti to paties autoriaus straipsniai (Vanagas 1967: 111–116; 1990: 381–388).

Minėtini ir atskirų Lietuvos valsčių – Kvėdarnos, Lygumų, Raguvos, Seredžiaus, Stačiūnų gyvenamųjų vietų vardų darybos bei kilmės tyrimai, pa-

skelbti atskirais straipsniais „Versmės“ leidyklos parengtuose ir išleistuose leidiniuose (Razmukaitė 2001a: 589–593; 2001b: 788–792; 2003b: 929–931; 2004: 865–869), Šilalės, Viduklės apylinkių gyvenamųjų vietų vardų analizė darybos ir kilmės požiūriais (Razmukaitė 2002b: 1062–1071; 2006: 617–620).

Iš specialesnių gyvenamųjų vietų vardų tyrimų dar galima paminėti Ilnos Mickienės daktaro disertaciją (Mickienė 2001), kurioje greta kitų toponimų klasių darybiškai patyrinėta ir arealinė oikonimija, nustatyti produktyviausi gyvenamųjų vietų vardų darybos tipai (ten pat, p. 59–80). Šios autorės aptariami ne tik oficialiai Telšių rajone vartojami oikonimai, bet ir smulkesni gyvenamųjų vietų vardai, manant, kad toks oikonimų skirstymas yra prasmingas, nes atskleidžia tam tikrus šios toponimų klasės pogrupiams būdingus darybos ir kilmės bruožus.

Gyvenamosios vietovės – kaimai, viensėdžiai, dvarai, palivarkai, sodybos, jų dalys – yra seni, galbūt net patys seniausi teritoriniai bendruomeniniai junginiai (plg. Kavoliutė 2004: 26). Jų skaičius, fiksuojamas Marijampolės apskrities anketose¹ yra 589. Dalis (296 oikonimai) funkcionuoja oficialioje vartosenoje² ir, kaip jau minėta, sulaukė tyrėjų dėmesio. Kitos dalies – 293 gyvenamųjų vietų vardų³ – išsami darybos, kilmės analizė kol kas neatlikta.

Šio straipsnio tikslas praplėsti arealinės toponimijos tyrimus neoficialių gyvenamųjų vietų vardų analize. Tai pirmoji publikacija, kurioje tiriami tarpukario laikotarpiu iš gyvosios kalbos užrašyti gyvenamųjų vietų vardai.

Kalbami vietovardžiai darybos aspektu tiriami remiantis Aleksandro Vanago hidronimų analizei pasirinktos bei kitų vietovardžių klasių (subklasių) tyrimui nesunkiai pritaikomos struktūrinės-gramatinės klasifikacijos (Vanagas 1970: 21–27). Vietovardžiai straipsnyje skiriami į pirminius ir antrinius, pastarieji – į vedinius (galūnių, priesagų, priešdėlių), sudurtinius ir sudėtinus. Vertinant juos kilmės požiūriu, laikomasi taip pat Vanago suformuluo-

¹ Plačiau apie tarpukario Lietuvos anketų duomenis žr. Sviderskienė (2005: 91).

² Vietovardžių formos, jų statusas tikslinti pagal *Lietuvos TSR administracinio-teritorinio suskirstymo žinyną* (d. 2, Vilnius, 1976; toliau – ATSŽ); *Vietovardžių žodyną* (Vilnius, 2002; toliau – VŽ).

³ Lyginta su pirmojo visuotino Lietuvos gyventojų surašymo duomenimis *Lietuvos apgyventos vietos* (Kaunas, 1925; toliau – LAV).

tos lietuvių vietovardžių kilmės vertinimo nuostatos – vietos vardo kilmė suprantama kaip pačios toponiminės leksemos atsiradimo šaltinis, o ne kaip jo šaknies genetinė etimologija (plg. Vanagas 1980).

Straipsnyje neoficialūs gyvenamųjų vietų vardai skirstomi į grupes pagal pamatinius žodžius, iš kurių jie vedami: iš bendrinių žodžių (apeliatyvų), iš kitų vietovardžių, iš asmenvardžių ir apeliatyvinių asmenų pavadinimų ir galimos dvejopos kilmės, kur išdėstomos dvi, autorės nuomone, įmanomos kilmės aiškinimo galimybės. Visi šaltiniai⁴, kuriais remiamasi aiškinant pamatinius žodžius, pateikiami dvejopai: vieni skliaustuose po aiškinamo pamatinio žodžio, kiti, siekiant išvengti pasikartojimo, šaltinių sutrumpinimų sąrašė.

Dažnai vartojami kitų kalbų bendriniai ar tikriniai žodžiai, oikonimų kilmei aiškinti, imami iš žodynų, sąrašų; reikalingi istoriniai asmenvardžiai – iš istorinių asmenvardžių kartotekos (IAK). Minėti šaltiniai taip pat įtraukti į sutrumpinimų sąrašą straipsnio gale.

Gyvenamųjų vietų vardu, turinčių išskirtas priesagas, dažnumo duomenys bei nustatytas atskirų darybos tipų onimų kiekis pateikiama priede lentelėse (žr. 1, 2 ir 3 lenteles). Straipsnyje naudojami įvairūs sutrumpinimai (objektų ir lokalizacijos nuorodų) paimti iš LKI Vardyno skyriaus *Lietuvos vietovardžių žodynui* rašyti parengtos Instrukcijos.

Laikantis ir kitų ankstesnėse publikacijose autorės išdėstytų nuostatų (plg. Sviderskienė 2005: 92–94; 2006: 51–52), arealinės toponimijos tyrimas pradedamas nuo pirminių ir daugiskaitinių vietovardžių analizės.

1. IŠ BENDRINIŲ ŽODŽIŲ (APELIATYVINIŲ LEKSEMŲ) KILĘ GYVENAMŲJŲ VIETŲ VARDAI

1.1. Pirminiai

Būklės sod. JRGŽ: liet. *būklės* ‚vieta, kur seniau buvo trobos, sodyba‘; **Buktà** vs. ŪTN: skol. *buktà* ‚žemės plotas, apsuptas iš trijų pusių vandens arba miško‘; **Cegėlnė** vs. Iš: sl. *cegėlnė* ‚plytinė‘; **Čigėlnė** vs. LDVN: sl. *čigėlnė, plg. sl. *cegėlnė*; **Išmata** k. Ss: liet. *išmata* ‚bendras kaimo žemės plotas‘; **Gōjus** k. dalis BRB: liet. *gōjus* ‚nedidelis, gražus miškelis‘; **Griebtūvas** k. dalis KLVR: liet.

⁴ LKŽ; LPŽ; ATSŽ; LHEŽ; LVKŽ_{III}.

griebtūvas ,pjautuvo formos geležies lankelis, vartojamas javams griebti (nuo pradalgio imti)'; **Kelmýnas** k. dalis Iš; **Kelmýnė** k. ŠIL: liet. *kelmýnas*, *kelmýnė* ,vieta, kur nupjovus medžius, palikta daug kelmų'; **Láužas** gyv. vt. KzR: liet. *láužas* ,sena, sukrypusi troba, lūšna'; **Naujienà** vs. ŠIL, Vv: liet. *naujienà* ,kas nauja, naujybė'; **Navynà** plv., vs. Alš: sl. *navynà*, plg. lenk. *nowina* ,plėšinys, naujiena (*naujai išarta žemė*)' (Vaitkevičiūtė 1979: 334); **Okòtna** k. Ss: sl. **okòtna*, plg. lenk. *ochotny*, *ochotno* ,gerai paruoštas, pritaikytas' (SJP_{III} 548); **Pagirỹs** k. dalis KLVR: liet. *pagirỹs* ,girios pakraštys'; **Padaržinė** k. dalis ŠIL: liet. *padaržinė* ,vieta prie daržinės'; **Panska** k. dalis Iš: sl. **panska*, plg. lenk. *pański* ,põniškas; põno, põnų; dvariniñkiškas; dvariniñko, dvariniñkų' (Vaitkevičiūtė 1979: 411); **Paulianka** k. dalis ŠIL: sl. **paulianka*, plg. lenk. *po-hulanka* ,išgertūvės, lėbavimas, puotà' (Vaitkevičiūtė 1979: 469); **Podlèsė** k. BRB: sl. **podlèsė*, plg. lenk. *podlesie* ,pamiškė' (Vaitkevičiūtė 1979: 455), dar plg. brus. *подлесце* (SBM 487), rus. *подлесье* ,pamiškė, pagirỹs' (RLKŽ_{III} 188); **Pópiernė** dv. PRN: sl. **popiernė*, plg. lenk. *papiernia* ,põpieriaus fãbricas' (Vaitkevičiūtė 1979: 411); **Pūstýnė** vs. KzR: sl. *pūstýnė* ,nuniokota, sugriauta, apleista vieta'; **Santakà** k. IGL: liet. *santakà* ,dviejų upių sutekėjimo vieta'; **Senóvė** sod. MRJ, ŠN: liet. *senóvė* ,seniai tręštas laukas'; **Slabadà** k. dalis Vv: sl. **slabada*, plg. lenk. *słoboda* ,maža gyvenama kaimo vietovė <... >' (SJP_{VI} 209); **Smalnyčià** k. ŠŠT: sl. **smalnyčià*, plg. sl. *smálnyčia* ,deguto gamykla, degutinė'; **Stanaviskas** k. dalis KLVR: sl. **stanaviskas*, plg. lenk. *stanowisko* ,postas, vieta' (WSPR 1002).

Pluralia tantum lytys: **Barsukai** k. LDVN: liet. *barsukas* ,plėšrus žvėrelis šiurkščiais plaukais; opšrus (Ursus meles)'; **Būdos** vs. Vv: sl. *būdà* ,palapinė, pastogė, namelis (sargo, piemens ar kt.)'; **Durbės** vs. LBV – sietina su liet. *durbė* ,steverys, šaka', liet. *durbis* ,išdurbęs medis', dar plg. liet. *duřbti*, *-sta*, *-o* ,dubti, kiurti, pūti'; **Galaĩ** k. dalis IG: liet. *gãlas* ,kraštas, riba'; **Griebtūvai** k. dalis LDVN: liet. *griebtūvas* ,pjautuvo formos geležies lankelis, vartojamas javams griebti (nuo pradalgio imti)'; **Išlandžiaĩ** k. KRŠN: liet. *išlanda* ,skylė, anga įlįsti ar išlįsti, landa'; **Kazėrmės** k. dalis ŠŠT: skol. **kazermė*, plg. skol. *kazármė* ,kareivinės'; **Pagiriaĩ** k. dalis ŠN: liet. *pagirỹs* ,girios pakraštys'; **Piliakalniaĩ** k. LBV: liet. *piliakalnis*, *piliãkalnis* ,kalnas, kur stovi ar stovėjo pilis, pilies kalnas'; **Revaĩ** k. BRB: liet. *rėvas* ,tarpeklis, dauba, griova'; **Sãlos** vs. LDVN: liet. *salà* ,ariamios žemės, dirvos plotelis tarp pievų', plg. liet. *saloj* (MRJ) ,atkampiai, sunkiai prieinami'; **Sodybos** vs. GUOB: liet. *sodyba* ,vieta, kurioje buvo trobos, sodybvietė'; **Zaslònai** k. BRB: sl. **zaslonas*, plg. lenk.

zastona ,uždanga, uždangalas, užuolaida‘ (Vaitkevičiūtė 1979: 956); **Žarijos** k. AŠMN: liet. *žarijā* ,išdaga, anglis‘; **Žūklės** k. Vv: liet. *žuklė* ,žuvų gaudymas, žvejyba‘.

1.2. Vediniai

1.2.1. Priesagų vediniai. Užrašyta 24, jie sudaromi su lietuviškomis (baltiškėmis) priesagomis *-ėlė, -elis, -ėlis, -eliai, -ėliai, -ija, -ynas, -inė, -inis, -iniai, -iškliai, -(i)ukai, -utė* ir slaviška priesaga *-ka*.

-ėlė: **Naujien-ėlė** plv., vs. ALŠ: liet. *naujienà* ,kas nauja, naujybė‘;

-elis, -eliai: **Murg-ėliai** sod. GUOB: liet. *mūrgas* ,žemės matas‘; **Trak-ėliai** k. dalis KLVR; **Trak-ėlis** k. dalis KzR: liet. *trākas* ,aptvaras‘;

-ėlis, -ėliai: **Norag-ėliai** dv., vs. Ss: liet. *norāgas* ,žagrė; žagrės dalis, mau-nama ant rietų‘; **Tabūn-ėlis** k. MRJ: liet. *tabūnas* ,pulkas, būrys‘;

-ija: **Mandabūr-ija** k. dalis TRKŠ: liet. *mandabūris* ,būrys, kuopa, susirin-kimas‘;

-ynas: **Kraujut-ynas** k. dalis KzR: liet. *kraujūtis* ,vaistinė kraujalakė (Sanguisorba officinalis)‘;

-inė: **Liep-inė** k. KRSN: liet. *líepa* ,karpytais lapais medis medingais žie-dais ir plačiu vainiku (Tilia)‘; **Pagir-inė** sod. Vv: liet. *pagirė, pagirys* ,grios pakraštys‘; **Pamalv-inė** k. dalis PĐVN: liet. **pamalvė, *pamalvys* ar pan., plg. liet. *malva, malvė* ,dedešvinių šeimos augalas, dedešva (Malva)‘; **Paraist-inė** k. dalis PĐVN: liet. *paraistė, paraistys* ,raisto pakraštys, vieta palei raistą‘; **Pa-šil-inė** k. dalis ŠIL: liet. *pašilė* ,vieta prie šilo, miškelio‘; **Patrak-inė** sod. KLVR: liet. *patrakė, patrakys* ,vieta palei traką, skynimą, palaukė‘; **Vidur-inė** k. dalis ŠIL: liet. *vidurys* ,lygiai arba maždaug lygiai iš visų ar iš dviejų pusių nutolusi vieta‘;

-inis, -iniai: **Gir-inis** k. dalis TRKŠ: liet. *girià* ,didelis miškas‘; **Kamar-iniai** vs. ALŠ: skol. *kamarà* ,valstiečių trobos ar klėties kambarys įvairiems produk-tams ir daiktams pasidėti; indauja, sandėlis; anga, ertmė‘;

-iškliai: **Molýn-iškliai** k. dalis ŠN: liet. *molýnas* ,molinga, molio žemė, dir-va‘; **Triob-iškliai** k. TRKŠ: liet. *triobà* ,gyvenamasis namas, pirkia‘;

-(i)ukai: **Peč-iukai** sod. PRN: sl. *pěčius* ,krosnis patalpai šildyti, maistui virti, kepti, duonkepis‘;

-ka: **Būd-ka** k. GUOB: sl. *būdà* ,palapinė, pastogė, namelis (sargo, piemens ar kt.); guba‘; **Slabad-ka** k. dalis KLVR: sl. **slabada*, plg. lenk. *śloboda* ,maža

gyvenama kaimo vietovė <...>‘ (SJP_{VI} 209), dar plg. brus. *слабодка* ‚didelio kaimo dalis‘ (SBM 746);

-*utė*: **Jaun-ūtė** vs. KzR: liet. *jáunas*, -à ‚nedaug metų turintis, nesenas‘.

1 lentelė (žr. priedą) išryškina priesagas, vartojamas Marijampolės apskrities neoficialiems gyvenamųjų vietų vardams iš bendrinių žodžių sudaryti. Lentelė rodo, kad absoliučią daugumą sudaro lietuviškų (baltiškų) priesagų vediniai (~92%), su slaviška priesaga *-ka* sudaryta vos pora oikonimų.

Produktyviausia lietuviška (baltiška) priesaga šioje vedinių grupėje *-inė* (~29% derivatų), mažiau produktyvios priesagos *-elis*, *-eliai*, *ėlis*, *-ėliai* (~13% derivatų), *-ėlė*, *-inis*, *-iniai*, *-iškliai* (~8% derivatų), pavienės – *-ija*, *-(i)ukai*, *-ynas*, *-utė*.

1.2.2. Priešdėlių vediniai.

Užrašyti du priešdėlių *at-* ir *pa-* vediniai.

at-: **At-stulpỹs** k. dalis ŠIL: liet. *stulpas* ‚stačias į žemę įkastas rąstas‘;

pa-: **Pa-dėgsnė** k. BRB: liet. *dėgsnė* ‚degimas, išdegusi vieta‘.

1.3. Sudurtiniai gyvenamųjų vietų vardai (dūriniai)

Pirmasis jų sandas visais užrašytais atvejais – daiktavardis. Antraisiais sandais eina tiek fiziografiniai, topografiniai terminai⁵, tiek su žmogaus aplinka susiję objektų pavadinimai: **Alksn-iā-kaimis** k. dalis ŪTN: liet. *alksnis* ‚beržinių šeimos medis (Alnus)‘, *káimas*; **Čỹk-a-kalnis** vs. MRJ: liet. *čỹkas* ‚baravykus seniau vadindavo čykais‘, *kálnas*; **Gal-ā-sodė** k. dalis KRSN: liet. *gālas* ‚daikto kraštinė dalis (pradžia, pabaiga)‘, liet. *sōdas* ‚žemės plotas, kuriame auga vaismedžiai ir vaiskrūmiai‘; **Kiaul-iā-pievė** vs. ŪTN: liet. *kiaūlė* ‚naminis gyvulys, auginamas mėšai, riebalams (Sus domesticus)‘, *píeva*; **Klev-a-kalnis** k. ŠIL: liet. *klēvas* ‚klevinių šeimos medis plačiais karpytais lapais, medžliepis (Acer)‘, *kálnas*; **Līn-margis** k. Ss: liet. *linaĩ*, *līnas* ‚pluoštinis ir aliejinis augalas (Linum)‘, liet. *márgas* ‚žemės matas‘; **Svīrn-a-viečiai** k. Ss: liet. *svīrnas* ‚trobesys, kur pilami grūdai; didesnė klėtis‘, liet. *vietà* ‚plotas, erdvė, kurioje kas yra ar vyksta‘.

Užrašytas vienas vietovardis, kurio abu sandai yra slavizmai – **Star-a-po-**

⁵ Straipsnyje neaiškinama iš dažnai pasikartojančių, visuotinai lietuvių kalboje paplitusių geografinių nomenklatūrinių terminų ir jų mažybinių formų susidariusių antrųjų sandų bei dėmenų kilmė.

lė // *Marijám-polé* (of.) mst. MRJ; pirmasis sandas sietinas su lenk. *stary*, rus. *старый* ‚senas‘, antrasis su brus., rus. *поле*, lenk. *pole* ‚laukas‘.⁶

1.4. Sudėtiniai

1.4.1. Kilmininkinis gyvenamosios vietos vardas šioje grupėje užrašytas vienas: ***Duobių Kálnas*** sod. GDL. Pirmasis jo dėmuo susidaręs iš liet. *duobė* ‚iškasta ar šiaip įdubusi vieta žemėje‘, antrasis – iš geografinio nomenklatūrinio termino *kálnas*.

1.4.2. Kvalifikaciniai gyvenamųjų vietų vardai sudaro daugumą (9). Pirmieji jų dėmenys išreikšti paprastuoju ar įvardžiuotiniu būdvardžiu, neturinčiu poliarizacinės poros, nors opozicija ir juntama. Būdvardis šiuose junginiuose tarnauja tam tikros ypatybės paryškinimui. Antrieji kalbamų oikonomų dėmenys – fiziografiniai, topografiniai terminai, gyvenamųjų objektų, vietų pavadinimai ar pan.: ***Karāliškas Daržėlis*** sod. JRGŽ: liet. *karāliškas*, -a, ‚labai didelis‘ ir liet. *daržėlis* ‚žemės sklypelis prie gyvenamųjų namų gėlėms‘; ***Naujā Valiā*** k. LBV: liet. *naūjas*, -à, antrasis dėmuo sietinas su lenk. *wola* ‚mokesčių lengvatos; vietovė, kuriai jos suteiktos‘ (SJP_{VII} 684–686); ***Naūjas Káimas*** k. LBV: liet. *naūjas*, -à ir liet. *káimas* ‚valstiečių gyvenvietė, sodžius, soda‘; ***Naūjas Miēstas*** mst. dalis KLVR: liet. *naūjas*, -à ir liet. *miēstas* ‚didelė gyvenamoji vietovė <...>‘; ***Naujójī Klebonijā*** sod. ŠŠT: liet. *naujójī*, plg. liet. *naūjas*, -à ir liet. *klebonijā* ‚klebono gyvenami namai; klebono žemė‘; ***Pánska Ūlýčia*** k. dalis KzR: sl. **panska*, plg. lenk. *pański* ‚pōniškas; pōno, pōnų; dvariniškiškas; dvariniško, dvarinišknų‘ (Vaitkevičiūtė 1979: 411) ir sl. **ūlyčia*, plg. sl. *ūlýčia* ‚kaimas, sodžius‘; ***Senójī Klebonijā*** sod. ŠŠT: liet. *senójī*, plg. liet. *sēnas*, -à ‚jau kuris laikas esantis, seniai atsiradęs <...>‘ ir liet. *klebonijā* ‚klebono gyvenami namai; klebono žemė‘; ***Sodybinė Lìnija*** k. dalis PDVN: liet. *sodybinis*, -ė ‚priklausantis sodybai, esantis sodybvietėje‘ ir liet. *lìnija* ‚rėžio ar lauko riba; siena, ežia‘; ***Svìnska Ūlýčia*** k. dalis KLVR: sl. **svinska*, plg. lenk. *świński* ‚kiaulės; kiaulių; kiaulėnis‘ (Vaitkevičiūtė 1979: 786) ir sl. *ūlýčia* ‚kaimas, sodžius‘; ***Užbažnýtine Lìnija*** k. dalis PDVN: liet. **užbažnýtine* (esanti už bažnyčios), plg. liet. *bažnýtinis*, -ė ‚priklausantis bažnyčiai (maldos namams)‘ ir liet. *lìnija* ‚rėžio ar lauko riba; siena, ežia‘.

⁶ Šiuo atveju remiamasi Vanago teikiamu aiškinimu, kad vv. *Star-a-polé* – sudurtinis (plačiau žr. Vanagas 1996: 143–146).

Vieną kitą paminėtą oikonimą galima būtų laikyti perkeltiniais, nes anksčiau jie greičiausiai žymėjo ne gyvenamąją vietą, bet kitą objektą ir tik vėliau galėjo būti perkelti gyvenamosioms vietoms pavadinti.

2. IŠ KITŲ VIETOVARDŽIŲ KILĘ GYVENAMŲJŲ VIETŲ VARDAI

2.1. Pirminiai

Šiek tiek daugiau jų (5 iš 9 užrašytų) šioje grupėje susidarę iš hidronimų, nei iš kitų vietovardžių: **Ālica** k. dalis BRB: *Ālica* up. BRB (LHEŽ 39); **Dobrovòlė** k. TRKŠ – perkeltinis kaimo vardas, sietinas su lenk. vv. *Dobrowola* (SMPRL 227); **Drubėngis** // **Drubėnga** dv. PRN: *Drubėngis* // *Drubėnga* up. PRN (LHEŽ 92); **Jaruzolimas** k. dalis KLVR, KZR – perkeltinė gyvojoje kalboje vartojama Palestinos miesto vardo *Jeruzalė* (hebr. *Jerušalaim*) lytis (LE_{IX} 388; Salyš 1983: 221); **Karōsbalė** k. dalis JRGŽ: *Karōsbalė* b. JRGŽ; **Kiaulyčia** dv., k. ŠŠT: *Kiaulyčia*, *Kiaulyčia* up. SMN (LHEŽ 155); **Lamžà** vs. LDVN – perkeltinis viensėdžio vardas, sietinas su lenk. vv. *Łomża* (SMPRL 635), plg. lenk. *łomić* ‚laužyti‘ (SJP_{II} 812); **Marvenka** k. dalis KZR: *Marvenka* // *Marvėlė* (of.) up. KN (VK; LHEŽ 206).

2.2. Vediniai

2.2.1. Priesagų vediniai. Tai lietuviškų (baltiškų) priesagų *-elė(s)* ir *-ėliai* vediniai, susidarę iš kitų gyvenamųjų vietų vardų.

-elė(s): **Dūmišk-ėlės** k. dalis ŪTN: *Dūmiškės* k. ŪTN (ATSŽ 68); **Naujien-ėlė** vs. Vv: *Naujienà* vs. Vv (VK);

-ėliai: **Mardos-ėliai** k. BRB: *Mařdosai* k. BRB.

2.2.2. Priešdėlių vediniai. Jų užrašyta 4. Daugumą sudaro priešdėlio *pa-* vediniai iš hidronimų ir iš kitos gyvenamosios vietos vardo: **Pa-judrỹs** k. dalis KZR: *Jùdrė*, *Judrė* up. KZR (LHEŽ 137); **Pa-verksnỹs** vs. PRN: *Verksnė* // *Verksnià* up. PRN (LHEŽ 373); **Pa-dambavà** vs. TRKŠ: *Dambavà* k. TRKŠ (ATSŽ 53).

Vienas neoficialus gyvenamosios vietos vardas sudarytas su slavišku priešdėliu *pod-*: **Pod-pakusinė** sod. ŠN: *Pakusinė* k. ŠN (ATSŽ 219).

2.3. Sudėtiniai

2.3.1. Kilmininkiniai gyvenamųjų vietų vardai. Jų užrašyta 3. Visų pirmasis dėmuo – oikonimas, antrasis – bendrinis vietos pavadinimas: **Navasōdu Navynà** k. TRKŠ: *Navasōdai* k. Ss (ATSŽ 198), antrasis dėmuo sietinas su lenk. *nowina* ‚plėšinys, naujiena (naujai išarta žemė)‘ (Vaitkevičiūtė 1979: 334); **Tařtupio Pamurgys** vs. BRB: *Tařtupis* k. ŪTN (ATSŽ 313) ir liet. *pamurgys, plg. liet. *murgas* ‚žemės matas‘; **Žydaviškio Raistas** vs. BŪD: *Žydaviškis* k. GUOB (ATSŽ 360) ir *raistas*.

2.3.2. Kvalifikaciniai gyvenamųjų vietų vardai. Šie junginiai (užrašyta 2) sudaryti iš paprastųjų būdvardžių (pirmieji dėmenys) ir oikonimų (antrieji dėmenys), suderintų ir išreikštų vardininko linksniu: **Naūjas Būdviētis** vs. ŠIL: liet. *naūjas*, -à ‚neseniai atsiradęs <...>‘ ir *Būdviētis* (of.) k. SKRD (ATSŽ 42); **Naujì Priēnai** vs. PRN: liet. *naūjas*, -à ir *Priēnai* mst. (ATSŽ 249). Jie neturi poliarizacinės poros, nors opozicija juntama. Būdvardžiai šiais atvejais (kaip ir kitais, plg. 1.4.2.) greičiausiai tarnauja ne opozicijai, o tam tikros ypatybės paryškinimui.

3. IŠ ASMENVARDŽIŲ IR APELIATYVINIŲ ASMENŲ PAVADINIMŲ KILĘ GYVENAMŲJŲ VIETŲ VARDAI

3.1. Pirminiai

Marijampolės apskrityje fiksuotas vienas iš priesaginio antroponimo (transonimizacijos būdu) išvestas gyvenamosios vietos vardas: **Damarāckas** vs. KzR: avd. *Damarāckas*. Šį atvejį, kaip abejonių nekeliantį, Vanagas mini šalia kitų aiškesnių ir dar keleto gyvenamųjų vietų vardų, kuriuos galima tik įtarti kilus iš asmenvardžio vienaskaitos (plg. Vanagas 1967: 111–116).

Kiti 54 atvejai – *pluralia tantum* formos: **Antanėliai** k. Vv: avd. *Antanėlis*; **Bendoriaĩ** vs. MRJ: avd. *Beñdorius* ar pan. arba liet. *beñdorius* ‚kubilius‘; **Bereckaĩ** k. dalis ŠŠT: avd. *Berēckas*; **Bizai** vs. ALŠN: avd. *Bizas*; **Būbniai** k. Vv: avd. *Būbnys*; **Danieliaĩ** vs. ALŠ: avd. *Daniėlius*; **Daržininkai** (t. *Daržinykai*) k. dalis PDVN: liet. *daržininkas* ‚mažažemis, sklypininkas‘; **Daunoraĩ** k. dalis BRB: avd. *Daunóras*; **Garsickaĩ** (t. *Garsiskai*) k. KzR: avd. *Garsickas*; **Gataveckai** k. Vv: avd. *Gatavēckas*; **Gyvùkai** k. dalis IŠ: liet. *gyvùkas* ‚gyvas, judrus vaikas‘; **Griškaĩ** vs. TRKŠ: avd. *Griškas ar pan., plg. pvd. *Griškà*; **Gudaĩ** vs. Vv: avd. *Gùdas* ar liet. *gùdas* ‚baltarusis (kartais lenkas ar rusas)‘; **Jankauskai** k.

dalis Vv: avd. *Jankáuskas* ar pan.; **Jaraĩ** k. ALŠ: avd. *Jāras*; **Kačerakai** sod. ŪTN: avd. *Kačerakas, plg. pvd. *Kačeráuskas*, *Kačerèvskis*, dar plg. lenk. pvd. *Kaczerek* (SNP_{IV} 423); **Kamičiaĩ** dv., k. KLVR: avd. *Kamičius ar pan., plg. lenk. pvd. *Kamicz* (SNP_{IV} 461), dar plg. pvd. *Kamičaitis*; **Karaliai** k. Vv: pvd. *Karālius* ar liet. *karālius* ‚valdovo, monarcho titulas kai kuriuose kraštuose‘; **Karončikai** k. KLVR: avd. *Karončikas, plg. lenk. pvd. *Karończyk* (SNP_{IV} 509); **Katiliaĩ** k. dalis ŠN: avd. *Katilius* ar liet. *katilius* ‚katilų dirbėjas, taisytojas ar pardavėjas‘; **Kižiai** k. dalis Vv: avd. *Kižys* ar pan., plg. liet. *kìžas* ‚žmogus, kuris pyksta dėl niekų‘; **Koliončikai** gyv. vt. BRB: sl. *koliončikas (tas, kuris gyvena kolionijoje), plg. sl. *koliònija* ‚vienkiemis, viensėdija; ūkis‘; **Kuklaĩ** k. TRKŠ: avd. *Kuklas, plg. lenk. pvd. *Kuklas* (SNP_V 397); **Kvalitaĩ** vs. ALŠ: avd. *Kvalitas, plg. pvd. *Kvalità*; **Ledaĩ** k. dalis KzR: avd. *Lėdas*; **Melekai** k. dalis Vv: avd. *Melekas, plg. lenk. pvd. *Melek* (SNP_{VI} 284), dar plg. pvd. *Melekáuskis*; **Melninkai** (t. *Melnykai*) k. GUOB: skol. *mėlninkas* ‚malūnininkas‘; **Migliaĩ** k. dalis ŠN: avd. *Miglỹs* ar pan. arba liet. *mìglis* ‚kas menkai ką išmano; žioplys, puskvailis‘, liet. *mìglius* ‚miegalius‘; **Mikaĩ** k. dalis ŠN: avd. *Mikas*; **Mikuliaĩ** gyv. vt. ŠN: avd. *Mikùlis* ar pan.; **Mozūrai** k. dalis KzR: avd. *Mozūras* ar liet. *mozūras*, -ė ‚mozūrų etninės grupės žmogus‘, plg. lenk. *mazur* ‚kilęs iš Mozūrijos; neišprusęs žmogus, prasčiokas‘ (SJP_{II} 907); **Naginióniai** k. Ss: avd. *Naginiónis*; **Nemuraĩ** k. ŠN: avd. *Nēmuras*; **Olekai** k. dalis KzR: avd. *Òlekas*; **Pasáuliai** vs. ŠIL: avd. *Pasáulis* ar pan.; **Pastarnākai** vs. ALŠ: avd. *Pastarnākas, plg. pvd. *Pastarnōkas*; **Pečkiaĩ** k. KzR: avd. *Pečkỹs* ar pan.; **Piėkai** vs. Vv: avd. *Piėkas*; **Rauskai** (t. *Rauckai*) vs. Vv: avd. *Rauskas, plg. lenk. pvd. *Rauck*, *Raucki* (SNP_{VIII} 53); **Reškiniaĩ** vs. ŠIL: avd. *Reškinis ar pan., plg. lenk. pvd. *Raszkin* (SNP_{VIII} 48), dar plg. pvd. *Reškėvičius*; **Ringiai** k. dalis Vv: avd. *Rìngis* ar pan.; **Ruseckai** vs. Vv: avd. *Rusėckas*; **Skirkaĩ** k. GUOB: avd. *Skirka* ar pan.; **Skučai** vs. Vv: avd. *Skùčas*; **Spūdžiai** vs. GUOB: avd. *Spūdis* ar pan.; **Šiáuliai** vs. ŠIL: avd. *Šiaulis* ar pan.; **Šverakai** sod. ŪTN: avd. *Šverakas, plg. pvd. *Šverỹs*, dar plg. lenk. pvd. *Swierak* (SNP_{IX} 174); **Terlezaĩ** vs. Vv: avd. *Terlezas, plg. lenk. *terlarz* ‚dailidė, stalius; stogdengys‘ (SJP_{VII} 49); **Urbonaĩ** vs. Vv: avd. *Ūrbonas*; **Urnevičiaĩ** k. KzR: avd. *Urnėvičius*; **Varteliaĩ** vs. ŠN: avd. *Vartelis ar pan., plg. lenk. pvd. *Wartel* (SNP_X 101); **Zelberiaĩ** k. KRNS: avd. *Zelberis ar pan., plg. vok. avd. *Selber* (Gottschald 1954: 535); **Žilinskaĩ** k. dalis Vv: avd. *Žiliñskas*.

Kita vertus, kai kurie gyvenamųjų vietų vardai, pvz.: **Griškaĩ** vs. TRKŠ,

Kvalitaĩ vs. Alš ar **Skirkaĩ** k. GUOB gali būti traktuojami ir kaip galūnių vediniai, atsiradę iš asmenvardžių *Griškà*, *Kvalità* ar *Skìrka*.

3.2. Vediniai

3.2.1. Galūnės vedinys šioje grupėje užrašytas vienas: **Simnišk-ė** sod. TRKŠ: avd. *Simniškis*, plg. lenk. pvd. *Simnieszko* (SNP_{VIII} 420)⁷.

3.2.2. Priesagų vediniai. Užrašyti 97. Jie sudaromi tiek su lietuviškomis (baltiškoms) priesagomis *-aitis*, *-inė*, *-ynė*, *-inis*, *-iniai*, *-iškė(s)*, *-iškis*, *-iškiai*, *-otas*, tiek ir su slaviškoms *-avas*, *-čizna*, *-enka*, *-ina*, *-ka*.

-aitis: **Šark-aitis** k. LBV: avd. *Šárka*, *Šařkus* ar pan.;

-avas: **Mikalaj-avas** k. GUOB: avd. **Mikalajus* ar pan., plg. v. *Mikalõjus*; **Ulan-avas** k. Krsn: avd. **Ulanas*, plg. lenk. *ulan* ‚ulõnas‘ (Vaitkevičiūtė 1979: 824), dar plg. liet. *ulõnas* ‚durtuvu ginkluotas raitelis, lengvasis kavaleristas‘, pvd. *Ulanãvičius*;

-čizna: **Barkau-čizna** k. LBV: avd. *Barkáuskas* ar pan.; **Kazlau-čizna** k. Ss: avd. *Kazláuskas* ar pan.; **Mitrau-čizna** vs. KLVR: avd. *Mitráuskas*; **Palen-čizna** k. KLVR: avd. *Palenčius*; **Petrau-čizna** k. LDVN: avd. *Petráuskas* ar pan.; **Samau-čizna** k. KLVR: avd. *Samáuskas* ar pan.; **Šarkau-čizna** k. KLVR: avd. *Šarkáuskas* ar pan.;

-enka: **Kòm-enka** vs. LBV: avd. *Kòmas*;

-ina: **Anel-inà** dv. MŠKČ: avd. *Anèlè* ar pan., plg. pvd. *Aneláuskas*, *Aneliúnas*;

-inė: **Cimbol-inė** sod. KLVR: pvd. *Cimbolà* ar pan.; **Radžiūn-inė** k. ŠN: avd. *Radžiúnas*;

-ynė: **Abrom-ynė** sod. ŠN: avd. *Abrõmas*; **Balaik-ynė** sod. JRGŽ: avd. *Balaikà*; **Baln-ynė** sod. KzR: avd. *Balnỹs* ar pan.; **Ban-ynė** sod. KzR: avd. *Banỹs* ar pan.; **Batait-ynė** vs. KzR: avd. *Batáitis*; **Berlišk-ynė** sod. ŠN: avd. **Berliškis* ar pan., plg. pvd. *Berlickas*, dar plg. avd. *Antonius Berliž* 1729–1771 m. (IAK); **Bisk-ynė** sod. ŠN: avd. *Biskis* ar pan.; **Civinsk-ynė** sod. ŠN: avd. *Civinskis* ar pan.; **Čepansk-ynė** sod. ŠIL: avd. *Čepánskis* ar pan.; **Čibirk-ynė** vs. KzR: avd. *Čibirka*; **Daugėl-ynė** sod. ŠN: avd. *Daugéla* ar pan.; **Dielk-ynė** sod. JRGŽ: avd. *Diēlkus*; **Duob-ynė** vs. Vv: pvd. *Dúoba*; **Duobin-ynė** vs. ŠN: avd. *Duõbi-*

⁷ Kita vertus, sodybos vardas gali būti laikomas priesagos *-išk-* vediniu iš avd. **Simnys* ar pan., plg. lenk. pvd. *Simniak* (SNP_{VIII} 420).

nis ar pan.; **Girn-ynė** sod. Ss: avd. *Girnỹs* ar pan.; **Huf-ỹnė** sod. JRGŽ: avd. *Hùfas*; **Jankausk-ỹnė** sod. KzR: avd. *Jankáuskis* ar pan.; **Jar-ỹnė** sod. Ss: avd. *Jāras*; **Jasait-ynė** sod. Ss: avd. *Jasáitis*; **Kail-ỹnė** vs. ŠN: avd. *Kaĩlius* ar liet. *kaĩlius* ‚kailių dirbėjas, kailiadirbys, odžius, odminys‘; **Klein-ỹnė** vs. ŠN: avd. *Kleinỹs*; **Kubil-ỹnė** sod. KzR: avd. *Kubilius* ar liet. *kubilius* ‚kubilų dirbėjas; kubilų pardavėjas‘; **Kumšt-ynė** sod. Ss: avd. *Kumštỹs*, **Liauk-ỹnė** sod. Ss, ŠN: avd. *Liaũkus* ar pan.; **Litvait-ỹnė** sod. ŠN: avd. *Litváitis*; **Mač-ỹnė** vs. ŠN: avd. *Mačỹs* ar pan.; **Majausk-ỹnė** sod. ŠN: avd. *Majáuskis* ar pan.; **Maliausk-ỹnė** k. dalis KzR: avd. *Maliáuskis* ar pan.; **Monik-ỹnė** sod. ŠN: avd. *Mònika*, *Mònikas*; **Morkait-ỹnė** sod. KzR: avd. *Morkáitis*; **Palaik-ỹnė** sod. ŠN: avd. *Palaĩkis* ar liet. *palaĩkis* ‚prastas, netikęs; silpnas, suvargęs, senas; neturtingas, paprastas; nedoras, niekingas; netikėlis, nenaudėlis‘; **Paskin-ỹnė** sod. ŠN: avd. *Paskinis ar pan., plg. pvd. *Paskà*, *Paskėvičius*, dar plg. lenk. pvd. *Paskiński* (SNP_{VII} 214); **Pečiul-ỹnė** sod. ŠN: avd. *Pečiùlis*; **Pečiok-ỹnė** sod. ALŠ: avd. *Pečiõkas*; **Pišk-ynė** vs. ALŠ: avd. *Piška*; **Ragick-ỹnė** sod. KzR: avd. *Ragickas*; **Revinsk-ỹnė** sod. Ss: avd. *Revinskis* ar pan.; **Rudžiavič-ỹnė** sod. KzR: avd. *Rudžiavičia*; **Rukštel-ỹnė** sod. JRGŽ: avd. *Rukštėlė* ar pan.; **Sidabr-ỹnė** vs. ŠN: avd. *Sidabra*, *Sidabras* ar pan.; **Šat-ỹnė** sod. Ss: avd. *Šātas*; **Šim-ỹnė** vs. ŠN: avd. *Šimas*; **Venclov-ỹnė** sod. KzR: avd. *Veñclova* ar pan.; **Virbaš-ỹnė** k. KzR: avd. *Virbāšius*;

-inis, -iniai: **Dulsk-ìnis** (t. *Dulcki'nis*) sod. LDVN: avd. *Dùlskis* ar pan.; **Kunigi-ìniai** k. dalis KzR: liet. *kùnigas* ‚dvasininkas; ponas, viešpats; vadas‘ ar avd. *Kunigas, plg. pvd. *Kunigáitis*, *Kunigėlis*;

-iškė(s): **Abok-iškė** vs. AŠMN: avd. *Abokas ar pan., plg. pvd. *Abokáitis*; **Árman-iškė** sod. JRGŽ: avd. *Ármanas* ar pan.; **Biežin-iškė** sod. KzR: avd. *Biežinis ar pan., plg. pvd. *Bieža*, *Biěžė*; **Bliumk-iškė** sod. KLVR: avd. *Bliumkỹs* ar pan.; **Broc-iškės** vs. LDVN: avd. *Brocas* ar pan.; **Bulbūn-iškė** sod. ŠIL: avd. *Bulbūnas*; **Degut-iškės** vs. KLVR: avd. *Degūtis* ar pan. arba liet. *degūtis* ‚kas degutą dega, juo verčiasi‘; **Dziubìn-iškė** sod. BRB: avd. *Dziubinis ar pan., plg. pvd. *Dziubìnskas*; **Grabauč-iškė** k. dalis KLVR: avd. *Grabaučius ar pan., plg. pvd. *Grabáuskas*; **Grìg-iškė** sod. LDVN: avd. *Grìgas* ar pan.; **Griúb-iškė** vs. LDVN: avd. *Griūbis ar pan., plg. vok. avd. *Grübel* (Brechenmacher 1960: 600), *Grüber* (Gottschald 1954: 302); **Jurkyn-iškė** sod. JRGŽ: avd. *Jurkýnas*; **Kaltūn-iškė** k. dalis Ss: avd. *Kaltūnas ar pan., plg. lenk. pvd. *Kattun* (SNP_{IV} 456), dar plg. prvd. *Kaltūnas* (Butkus 1995: 247); **Kazlauč-iškės** sod. Ss: avd. *Kazlaučius ar pan., plg. pvd. *Kazlaučiūnas*; **Laik-iškės** k. dalis Vv: avd.

*Laikis ar pan., plg. lenk. pvd. *Laik* (SNP_V 505), dar plg. pvd. *Laikáuskas*; ***Miluńč-iškės*** vs. KLVR: avd. *Miluńčius*; ***Mozūr-iškės*** dv. SKRD: avd. *Mozūras* ar pan. arba liet. *mozūras*, -ė ‚mozūrų etninės grupės žmogus‘, plg. lenk. *mazur* ‚kilęs iš Mozūrijos; neišprusęs žmogus, prasčiokas‘ (SJP_{II} 907); ***Prank-iškė*** vs. PRN: avd. *Pránka*; ***Ráč-iškė*** sod. JRGŽ: avd. *Račỹs* ar pan. arba liet. *rāčius* ‚medinių vežimo dalių, ratų dirbėjas‘; ***Rūdval-iškė*** k. LDVN: avd. *Rūdvalis*; ***Skār-iškė*** vs. KLVR: avd. *Skārius* ar liet. *skāris* ‚kas nuskaręs, apdriskęs‘; ***Šlein-ynė*** vs. ŠN: avd. *Šleinỹs* ar pan.; ***Šmīt-iškės*** dv. PRN: avd. *Šmītas*; ***Vytur-iškė*** sod. ŠIL: avd. *Vyturỹs*;

-*iškis*, -*iškiai*: ***Beliūn-iškiai*** k. IGL: avd. *Beliūnas*; ***Būdav-iškis*** k. KLVR: avd. *Būdava* ar pan.; ***Cimbal-iškiai*** vs. VV: avd. *Cimbalis* ar pan.; ***Geldor-iškiai*** k. dalis PDVN: avd. *Geldoris ar pan., plg. lenk. pvd. *Geldarski* (SNP_{III} 301); ***Kizil-iškiai*** vs. Ss: avd. *Kizilis ar pan., plg. pvd. *Kizilėvičius*; ***Komin-iškis*** k. dalis AŠMN: avd. *Kominas ar pan., plg. lenk. pvd. *Komin* (SNP_V 99); ***Tešl-iškiai*** vs. TRKŠ: avd. *Tešlā*, plg. lenk. pvd. *Teszler* (SNP_{IX} 525); ***Vengl-iškis*** dv., vs. Ss: avd. *Venglys ar pan., plg. pvd. *Veņglikas*, dar plg. lenk. pvd. *Węgler* (SNP_X 176); ***Žąsin-iškiai*** vs. ALŠ: avd. *Žąsinas*;

-*k-*: ***Karadun-k-ai*** k. dalis ŠIL: *karadunas ar pan., gal plg. lenk. *korodon* ‚kelmas, stuobrys, kvailys, mulkis, vėpla, žioplys‘ (SJP_{II} 478); ***Marin-k-a*** plv. BRB: avd. *Marinā*, *Marinas*;

-*otas*: ***Aleks-ótas*** sod. PRN: avd. *Aleksā*, *Āleksas*.

2 lentelė (žr. priedą) išryškina iš asmenvardžių ir apeliatyvinių asmenų pavadinimų susidariusių neoficialiųjų oikonimų darybos afiksus – priesagas. Iš jos matyti, kad minėtiems oikonimų derivatams Marijampolės apskrityje sudaryti vartojama 5 lietuviškos (baltiškos) ir 5 slaviškos priesagos. Su pirmosiomis sudaryta 84 oikonimai (~86%), su antrosiomis gerokai mažiau – 13 oikonimų (~14%).

Produktyviausia šiame areale lietuviška (baltiška) priesaga *-ynė* (~46% derivatų), kitos gana produktyvios priesagos su *-išk-* (*-iškė(s)*, *-iškis*, *-iškiai*), sudarančios ~34% derivatų. Iš slaviškų priesagų produktyviausia priesaga *-čizna* (~7% derivatų). Su kitomis lietuviškomis (baltiškėmis) ir slaviškomis priesagomis sudaryta tik po vieną kitą vedinį.

3.2.3. Fiksuotas vienas priešdėlio *už-* vedinys: ***Ūž-juodė*** vs. JRGŽ: avd. *Júodis* ar pan., plg. liet. *júodis*, -ė ‚juodaplaukis, tamsiaodis žmogus‘.

3.3. Sudurtiniai gyvenamųjų vietų vardai (dūriniai)

Užrašyta 10, pirmieji jų sandai – asmenvardžiai ir apeliatyviniai asmenų pavadinimai: *Baln-a-margis* sod. Ss: avd. *Balnỹs* ar pan., *márgas*⁸; *Karò-laukis* (< *Karol-laukis) vs. MRJ: avd. *Kārolis* ar pan., *laūkas*; *Kev-iā-daržis* sod. GUOB: avd. *Keva ar pan., plg. pvd. *Kievà*, *daržas*; *Kùpr-a-kaimis* k. dalis JRGŽ: avd. *Kùpras* ar pan.; *Kuin-a-kampis* k. dalis Vv: avd. *Kuinỹs* ar pan. arba liet. *kuīnas* ‚trumpai nukirptais plaukais; neturtingas, plikas; prastas, liesas; nerangus, rambus‘, *kaīpas*; *Žyđ-girė* k. dalis GUOB: liet. *žyđas*, -ė ‚žydu tautybės žmogus‘, *girià*; *Palč-ia-balė* k. KLVR: avd. *Palčius ar pan., plg. pvd. *Palčiáuskas*, *Palčėvskas*, *balà*; *Palùc-murgiai* vs. LBV: avd. *Paluca ar pan., plg. lenk. pvd. *Paluc*, *Paluca* (SNP_{VII} 172), dar plg. pvd. *Palùckas*, *mùrgas*; *Pi-pir-miestis* k. dalis Iš: avd. *Pipìras* ar liet. *pipìras* ‚prk. apie mažą vaiką, apie mažo ūgio žmogų‘, *miēstas*; *Zemk-a-kaimis* k. dalis ŠN: avd. *Zemka ar pan., plg. lenk. pvd. *Zemka* (SNP_X 480), dar plg. pvd. *Zemkáuskas*, *káimas*.

Antrieji užrašytų neoficialiųjų gyvenamųjų vietų vardų sandai būna dvejopi: 1) fiziografiniai, topografiniai terminai *balà*, *girià*, *káimas*, *laūkas*, *miēstas*; 2) su žmogaus aplinka, veikla ar pan. susiję objektų ir kiti pavadinimai (liet. *daržas* ‚žemės sklypas prie sodybos daržovėms‘, liet. *kaīpas* ‚kraštas, šalis; pusė‘, liet. *márgas*, *mùrgas* ‚žemės matas‘).

3.4. Sudėtiniai

3.4.1. Kilmininkinių gyvenamųjų vietų vardų pirmieji dėmenys susidarę iš asmenvardžių ir apeliatyvinių asmenų pavadinimų, antrieji – iš bendrinių žodžių ir geografinio nomenklatūrinio termino (*káimas*) mažybinės formos: *Beldauskiúčių Sōdas* vs. ŠŠT: avd. *Beldauskiūtė, plg. pvd. *Beldáuskas* ir liet. *sōdas* ‚žemės plotas, kuriame auga vaismedžiai ir vaiskrūmiai‘; *Daržininkų Ūlyčia* (t. *Dar’žinykų ūly’čia*) k. dalis Iš: liet. *daržininkas* ‚mažažemis, sklypininkas‘ ir sl. *ūlyčia* ‚kaimas, sodžius‘; *Parkauskų Kaimelis* k. dalis GUOB: avd. *Parkauskas, plg. pvd. *Parkáuskis* ir liet. *kaimėlis*, plg. *káimas*; *Žilinskų Senynė* sod. ŠN: avd. *Žilīnškas*, *Žiliñškas* ir liet. *senynė, plg. liet. *sēnas*, -à ‚jau kuris laikas esantis, seniai atsiradęs <...>‘. Šiuos vietų vardus galima lai-

⁸ Antrieji sandai šioje grupėje aptariami išnagrinėjus gyvenamųjų vietų vardus pagal pirmuosius sandus.

kyti perkeltiniais, nes greičiausiai anksčiau jie žymėjo kitą objektą, o vėliau buvo perkelti gyvenamosioms vietoms pavadinti (plg. 1.4.1.).

3.4.2. Kvalifikacinis gyvenamosios vietos vardas užrašytas vienas: **Nauja Treiza** vs. Vv, kuris sudėtas iš liet. *naūjas*, -à ‚neseniai atsiradęs <...>‘ ir avd. *Treiza, plg. vok. avd. *Treis* (Gottschild 1954: 576).

4. GALIMOS DVEJOPOS KILMĖS GYVENAMŪJŲ VIETŲ VARDAI

Šie oikonimai gali būti siejami arba su apeliatyvu, arba su apeliatyviniu asmens pavadinimu ar asmenvardžiu, kilusiu iš apeliatyvo. Marijampolės apskrityje darybiniu aspektu jų galima išskirti tris grupes: pirminius, priesaginius ir sudurtinius.

4.1. Pirminiai (*pluralia tantum* formos)

Graučiai k. dalis BRB: avd. *Gráužas* (dar žr. pvd. *Graučėlis*) arba liet. *gráužas* ‚žvyro sudėtinė dalis, žvyras, žvirgždas‘; **Kraujučiai** k. Vv: avd. *Kraujūtis* (dar žr. pvd. *Kraujutaitis*) arba liet. *kraujūtis* ‚vaistinė kraujalakė (*Sanguisorba officinalis*); paprastoji kraujažolė, sraujanosis, straviklis (*Achilea millefolium*)‘.

4.2. Vediniai

Priesagų *-inė*, *-iškės* vediniai:

-inė: **Gryb-inė** vs. Iš: avd. *Grỹbas* arba liet. *grỹbas* ‚glebus, minkštas sporinis augalas; kremblys‘; **Lepš-inė** k. dalis ŠIL: avd. *Lepšỹs* ar pan., liet. *lėpšė* ‚ištižęs, bevalis, išpaikintas žmogus‘, liet. *lėpšis*, *lepšỹs* ‚ištižėlis, liurbis‘ arba liet. *lėpšis*, *lepšỹs* ‚skylėtabudžių šeimos valgomas grybas (*Boletus scaber*)‘; **Žiurk-inė** k. dalis GUOB, Ss: avd. *Žiurkus*, prvd. *Žiurkė* (Butkus 1995: 460) arba liet. *žiurkė* ‚stambus pelių šeimos graužikas, didesnis už pelę (*Rattus*)‘;

-iškės: **Vanag-iškės** k. dalis KLVR: avd. *Vānagas* (dar žr. pvd. *Vanagaitis*) arba liet. *vānagas* ‚vanagų pošeimio rūšis, plėšrus paukštis trumpu lenktu snapu ir aštriais nagais‘.

4.3. Sudurtiniai

Cack-a-vietė sod. Iš: avd. *Cacka ar pan., plg. lenk. pvd. *Cacka, Cacko* (SNP_{II} 6) arba sl. *cackà, cāckè* ‚žaislas, menkas papuošalas, niekniekis‘, liet. *vietà* ‚plotas, erdvė, kurioje kas yra ar vyksta‘; **Gařn-a-būdis** k. LBV: avd. *Garnỹs* (dar žr. pvd. *Garnēlis*) arba liet. *garnỹs* ‚gandras, gužas (Ciconia)‘, liet. *būdà* ‚palapinė, pastogė, namelis (sargo, piemens ar kt.)‘; **Mešk-ā-būdis** sod. Iš: avd. *Meškà*, liet. *meškà* ‚nerangus, dramblotas, sunkus, sutingęs žmogus‘ arba liet. *meškà* ‚lokys‘, liet. *būdà*; **Žiūr-k-a-kaimis** k. ŠIL; k. dalis ŪTN: avd. *Žiuřkus* arba liet. *žiūr-kė* ‚stambus pelių šeimos graužikas, didesnis už pelę (Rattus)‘, *káimas*; **Žiūr-k-miestis** vs. Vv: avd. *Žiuřkus* arba liet. *žiūr-kė, miēstas*.

Marijampolės apskrities neoficialiųjų gyvenamųjų vietų vardų tyrimas baigiamas 3 lentele (žr. priedą). Iš jos matyti, kad patys gausiausi tirti vietovardžiai yra priesaginiai. Jų užrašyta 130, t. y. apie 44% visų tirtų oikonimų. Pirminių oikonimų užrašyta 111, t. y. apie 38% visų tirtų šios klasės onimų. Kitų darybos tipų gyvenamųjų vietų vardai pagal gausumą pasiskirstę šitaip: sudurtiniai (dūriniai) – 24, t. y. apie 8%; sudėtiniai – 21, t. y. apie 7%; priešdėlių vediniai – 7, t. y. apie 2%; galūnių vediniai – 1, t. y. apie 0,3%.

Pamatinio žodžio leksinio statuso požiūriu tirti gyvenamųjų vietų vardai pasiskirstę taip: susidarę iš asmenvardžių ir apeliatyvinių asmenų pavadinimų yra 169, t. y. apie 58% visų tirtų oikonimų, iš bendrinių žodžių (apeliatyvų) – 88, t. y. apie 30% visų tirtų oikonimų, iš kitų vietovardžių – 23, t. y. apie 7,5% visų tirtų oikonimų, galimos dvejopos kilmės fiksuota 13, t. y. apie 5% visų tirtų oikonimų.

5. IŠVADOS

Apibendrinant Marijampolės apskrities tarpukario laikotarpiu iš gyvosios kalbos užrašytų neoficialių gyvenamųjų vietų vardų analizę darybos ir kilmės požiūriais, galima daryti keletą išvadų.

5.1. Darybos polinkiai

5.1.1. Neoficialiųjų oikonimų daryboje, kaip įprasta visose toponimų klasėse, būdingesni derivacinių požymių turintys antriniai vietų vardai (~62%).

5.1.2. Dariausias neoficialių gyvenamųjų vietų vardų darybos tipas šiame areale yra priesaginis (~44%) (skirtingai nei oficialioje lietuvių oikonomijoje, kur produktyviausią darybos būdą reprezentuoja *pluralia tantum* formos).

Produktyvumu išsiskiria lietuviškų (baltiškų) priesagų *-ynė* (45 oikonomimai) ir su *-išk-* (*-išké(-s)*, *-iškis*, *-iškiaĩ*) vediniai (35 oikonomimai).

Priesagos *-ynė* vediniai sudaromi iš asmenvardžių, apeliatyvinių asmenų pavadinimų ir paprastai žymi žmonių gyvenamąsias ar gyventas vietas. Posesyvinę funkciją atliekančios priesagos su *-išk-* vartojamos sudarant oikonomus tiek iš asmenvardžių ir apeliatyvinių asmenų pavadinimų, tiek iš apeliatyvų. Gausumu tarp jų pasižymi neoficialūs gyvenamųjų vietų vardai, išvesti iš asmenvardžių ir apeliatyvinių asmenų pavadinimų (33 iš 35 oikonomų).

Gyvenamųjų vietų vardai šalia vyraujančių sudaromi ir su kitomis lietuviškomis (baltiškoms) *-aitis*, *-elis*, *-eliai*, *-ėlė(s)*, *-ėlis*, *-ėliai*, *-ija*, *-ynas*, *-inė*, *-inis*, *-iniai*, *-(i)ukai*, *-otas*, *-utė* ir slaviškomis *-avas*, *-čizna*, *-enka*, *-ina*, *-ka* priesagomis, kurios šiame areale yra įvairesnės negu dažnos.

5.1.3. Marijampolės apskrityje gausu ir pirminių oikonomų (~38%), kurių daugumą (70 iš 111 užrašytų) sudaro *pluralia tantum* formos, priklausančios palyginti vėlyvam oikonomijos formavimosi etapui. Šie daugiskaitiniai gyvenamųjų vietų vardai čia dažniausiai sudaromi iš asmenvardžio ar apeliatyvinio asmens pavadinimo vienaskaitos (54 oikonomimai). Iš atitinkamų apeliatyvų vienaskaitos sudaromi kur kas rečiau (16 oikonomų).

Neoficialieji oikonomimai retai sudaromi sudūrimo būdu ~8% (24 oikonomimai).

Antrieji oikonomų sandai visais atvejais yra kilę iš bendrinių žodžių. 58% visų sudurtinių oikonomų antraisiais sandais eina su žmogaus aplinka, veikla ar pan. susijusių objektų pavadinimai *būdà*, *daržas*, *girià*, *kaĩpas*, *márgas*, *miėstas*, *mùrgas*, *sōdas*, *vietà*; 42% – iš įvairių fiziografinių, topografinių terminų, nusakančių tiriamo arealo vietos geografinę situaciją *balà*, *káimas*, *kálnas*, *laũkas*, *píeva*.

Marijampolės apskrityje produktyviausi dūriniai su leksema *káimas* antrajame sande (~21%), kitos leksemos *būdà*, *kálnas*, *márgas*, *miėstas*, *vietà* – retos (~8%), dar kitos *balà*, *daržas*, *girià*, *kaĩpas*, *laũkas*, *mùrgas*, *píeva*, *sōdas* – pavienės.

Pirmuoju sandu dažniausiai būna asmenvardis ar apeliatyvinis asmens pavadinimas (daugiau nei pusės tirtų dūrinių), rečiau – apeliatyvas. Pirmuo-

ju sudurtinių neoficialiųjų oikonimų sandu šioje apskrityje niekada nebūna kitas vietovardis.

5.1.5. Marijampolės apskrities neoficialieji oikonimai dar rečiau sudaromi sudėjimo būdu ~7% (21 oikonimai).

Sudėtiniai oikonimai gali būti tiek kilmininkiniai (~38%; 8 oikonimai), tiek kvalifikaciniai (~62%; 13 oikonimų). Pastarųjų kiekybinė persvara greičiausiai liudija tiriamos vietovardžių klasės specifiškumą ir polinkį plėstis sudėtinių kvalifikacinių oikonimų naudai (skirtingai nei kitose toponimų klasėse, pvz.: hidronimų ar oronimų).

5.1.6. Nebūdingi šios teritorijos oikonimijai galūnės ir priešdėlių vediniai. Jie – labai reti ir (arba) pavieniai.

Apie 2% visų Marijampolės apskrities tirtų oikonimų yra priešdėlių *at-*, *pa-*, *už-* vediniai. Priešdėlio *at-* vedinių pamatiniu žodžiu gali būti apeliatyvai, priešdėlio *pa-* – tiek apeliatyvai, tiek kiti vietovardžiai (hidronimai ir kiti gyvenamųjų vietų vardai), priešdėlio *už-* vedinių pamatinis žodis – asmenvardis.

5.2. Kilmės polinkiai

5.2.1. Didžioji dalis (~95%) tirtų Marijampolės apskrities oikonimų yra aiškios kilmės. Apie 5% sudaro galimos dvejopos kilmės tirti onimai.

Daugiau nei pusė aiškios kilmės (~58%) neoficialiųjų Marijampolės apskrities oikonimų susiformavo iš asmenvardžių ir apeliatyvinių asmenų pavadinimų.

Apie trečdalis (~30%) šių oikonimų toponimizacijos būdu susidarė apeliatyvui pereinant į toponimų klasę.

Transtoponimizacijos būdu iš kitų vietovardžių kilę kalbami oikonimai nesudaro ir dešimtadaliu visų tirtų Marijampolės apskrities onimų (~7,5%). Daugiausia iš jų yra susidarę iš kitų vietovardžių (15 oikonimų), nei iš hidronimų (8 oikonimai).

Tokie yra Marijampolės apskrities neoficialių gyvenamųjų vietų vardų darybos bruožai, kilmės tendencijos, kurių aptarimas ateityje bus įtrauktas į bendrą viso tiriamo arealo oikonimijos darybos tipų ir kilmės polinkių analizę.

PRIEDAS

1 lentelė. Iš apeliatyvų kilusių gyvenamųjų vietų vardų priesagos

Priesagos		Gyvenamųjų vietų vardai	
1. Lietuviškos (baltiškos)		Kiekybinė išraiška	Procentinė išraiška
<i>-elis, -eliai</i>		3	13
<i>-ėl-</i>	<i>-ėlė</i>	2	8
	<i>-ėlis, -ėliai</i>	3	13
<i>-ija</i>		1	4
<i>-ynas</i>		1	4
<i>-in-</i>	<i>-inė</i>	7	29
	<i>-inis, -iniai</i>	2	8
<i>-iškliai</i>		2	8
<i>-(i)ukai</i>		1	4
<i>-utė</i>		1	4
Iš viso		23	92
2. Slaviška			
<i>-ka</i>		2	8
Iš viso		2	8

2 lentelė. Iš asmenvardžių ir apeliatyvinių asmenų pavadinimų kilusių gyvenamųjų vietų vardų priesagos

Priesagos		Gyvenamųjų vietų vardai	
1. Lietuviškos (baltiškos)		Kiekybinė išraiška	Procentinė išraiška
<i>-aitis</i>		1	1
<i>-in-</i>	<i>-inė</i>	2	2
	<i>-inis, -iniai</i>	2	2
<i>-yne</i>		45	46
<i>-išk-</i>	<i>-iškė(s)</i>	23	24
	<i>-iškis, -iškiai</i>	10	10
<i>-otas</i>		1	1
Iš viso		84	86

2 lentelės tęsinys

Priesagos	Gyvenamųjų vietų vardai	
	Kiekybinė išraiška	Procentinė išraiška
1. Lietuviškos (baltiškos)		
2. Slaviškos		
-avas	2	3
-čizna	7	7
-enka	1	1
-ina	1	1
-ka	2	2
Iš viso	13	14

3 lentelė. Marijampolės apskrities gyvenamųjų vietų vardai darybos ir kilmės atžvilgiu

Gyvenamųjų vietų vardai pagal kilmę	Gyvenamųjų vietų vardai pagal darybą						Iš viso
	Pirminiai	Vediniai			Sudurtiniai (dūriniai)	Sudėtiniai	
		Galūnių	Priesagų	Priešdėlių			
Iš bendrinių žodžių	42	–	25	2	8	11	89 (~30%)
Iš kitų vietovardžių	11	–	3	4	–	5	23 (~7,5%)
Iš asmenvardžių ir apeliatyvinių asmenų pavadinimų	55	1	97	1	10	5	169 (~58%)
Galimos dvejopos kilmės	2	–	5	–	6	–	13 (~5%)
Iš viso	111 (~38%)	1 (~0,3%)	130 (~44%)	7 (~2%)	24 (~8%)	21 (~7%)	293

LOKALIZACIJOS NUORODŲ SUTRUMPINIMAI

ALŠ – Alšėnai (Kaūno r.)	LBV – Liubāvas (Kalvarijos sav. t.)
AŠMN – Ašmintà (Prėnuų r.)	LDVN – Liudvināvas (Marijāmpolės sav. t.)
BRB – Balbiėriškis (Prėnuų r.)	MRJ – Marijāmpolė
BŪD – Būdà (Prėnuų r.)	PDVN – Padovinys (Marijāmpolės sav. t.)
GDL – Gudėliai (Marijāmpolės sav. t.)	PRN – Prėnai
GUOB – Guobaĩ (Kazlų Rūdōs sav. t.)	SKRD – Skriaudžiaĩ (Prėnuų r.)
IG – Igliauka (Marijāmpolės sav. t.)	SMN – Siėnas (Alytaūs r.)
IGL – Igliškėliai (Marijāmpolės sav. t.)	SS – Sasnavà (Marijāmpolės sav. t.)
IŠ – Įšlaužas (Prėnuų r.)	ŠIL – Šilavotas (Prėnuų r.)
JRGŽ – Jūrgežeriai (Kalvarijos sav. t.)	ŠN – Šunskai (Marijāmpolės sav. t.)
KLVR – Kalvarijà (Marijāmpolės sav. t.)	ŠŠT – Šeštokaĩ (Lazdijų r.)
KN – Kaūnas	TRKŠ – Trakiškiai (Marijāmpolės sav. t.)
KRSN – Krosnà (Lazdijų r.)	ŪTN – Naujōji Ūtà (Prėnuų r.)
KzR – Kazlų Rūdà	VV – Veiveriaĩ (Prėnuų r.)

KITI SUTRUMPINIMAI

avd. – asmenvardis	plv. – palivarkas
b. – bala	prk. – perkeltine reikšme
brus. – baltarusių	prvd. – pravardė
dv. – dvaras	pvd. – pavardė
gyv. vt. – gyvenamoji vieta	rus. – rusų
hebr. – hebrajų	skol. – skolinys
k. – kaimas	sl. – slavizmas
k. dalis – kaimo dalis	sod. – sodyba
lenk. – lenkų	t. – taria
liet. – lietuvių	up. – upė
mst. – miestas	vok. – vokiečių
mst. dalis – miesto dalis	vs. – viensėdis
of. – oficialus, oficialiai	vv. – vietovardis
pan. – panašiai	žr. – žiūrėk
plg. – palygink	

ŠALTINIŲ SUTRUMPINIMAI

ATSŽ – *Lietuvos TSR administracinio-teritorinio suskirstymo žinynas 2*, par. Z. NOREIKA, V. STRAVINSKAS. Vilnius: Mintis, 1976.

IAK – LKI Vardyno skyriaus istorinių asmenvardžių kartoteka.

LAV – *Lietuvos apgyventos vietos*. Kaunas, 1925.

LE – *Lietuvių enciklopedija 1–28*. Boston: Lietuvių enciklopedijos leidykla, 1953–1966.

LHEŽ – A. VANAGAS, *Lietuvių hidronimų etimologinis žodynas*. Vilnius: Mokslas, 1981.

LKŽ – *Lietuvių kalbos žodynas 1–20*. Vilnius, 1956–2002.

LPŽ – *Lietuvių pavardžių žodynas 1–2*, red. A. VANAGAS. Vilnius: Mokslas.

LVKŽ_{III} – K. KUZAVINIS, B. SAVUKYNAS, *Lietuvių vardų kilmės žodynas*. Vilnius: Mokslo ir enciklopedijų leidybos institutas, 2003.

RLKŽ – *Rusų-lietuvių kalbų žodynas 1–4*. Vilnius, 1982–1985.

SBM – *Слоўнік беларускай мовы*. Мінск: Выдавецтва „Беларуская Савецкая Энцыклапедыя“ імя Петруся Броўкі, 1987.

SJP – Jan KARŁOWICZ, Adam KRYŃSKI, Władysław NIEDŹWIEDZKI, *Słownik języka polskiego 1–8*. Warszawa: nakładem prenumeratorów, 1902–1927.

SMPRL – *Spis miejscowości Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej*. Warszawa: Wydawnictwa Komunikacji i Łączności, 1967.

SNP – *Słownik nazwisk współcześnie w Polsce używanych 1–10*, wydał K. RYMUT. Kraków: Polska Akademia Nauk, Instytut Języka Polskiego, 1992–1994.

VK – LKI Vardyno skyriaus vietovardžių iš gyvosios kalbos kartoteka.

VŽ – *Vietovardžių žodynas*. Vilnius: Mokslo ir enciklopedijų leidybos institutas, 2002.

WSPR – *Wielki słownik polsko-rosyjski*. Warszawa-Moskwa: Wiedza Powszechna, Sowietskaja Encykłopedija, 1967.

LITERATŪRA

- BRECHENMACHER, J. K. 1960: *Etymologisches Wörterbuch der Deutschen Familiennamen* 1. Limburg a. d. Lahn: C. A. Starke Verlag, 1957–1960.
- BUTKUS, A. 1995: *Lietuvių pravardės*. Kaunas: Aesti.
- GOTTSCHALD, M. 1954: *Deutsche Namenkunde*. Berlin: Walter de Gruyter.
- KAVOLIUTE, F. 2004: Senieji kultūriniai arealai ir jų pedsakai Žemaitijos krašto vaizdyje. *Geografija* 40 (1), 24–29.
- MICKIENE, I. 2001: *Telšių rajono toponimų daryba*. Daktaro disertacija, Kaunas.
- RAZMUKAITĖ, M. 1998: *Lietuvos priesaginiai oikonimai*. Daktaro disertacija, Vilnius.
- RAZMUKAITE, M. 2001a: Gyvenamųjų vietų vardai. In: *Lygumai. Stačiūnai*. Vilnius: Versmė, 589–593.
- RAZMUKAITĖ, M. 2001b: Raguvos apylinkių gyvenamųjų vietų vardai. In: *Raguva*, Vilnius: Versmė, 788–792.
- RAZMUKAITĖ, M. 2002a: Lietuvos sudurtinių oikonimų darybos bruožai. *Acta Linguistica Lithuanica* 46, 121–130.
- RAZMUKAITE, M. 2002b: Viduklės apylinkių vardynas. In: *Viduklė*. Kaunas: Simono Stanevičiaus bendrija, 1062–1071.
- RAZMUKAITE, M. 2003a: Sudėtiniai Lietuvos oikonimai. *Baltu filologija* 12 (2), 63–68.
- RAZMUKAITE, M. 2003b: Seredžiaus apylinkių gyvenamųjų vietų vardai. In: *Seredžius*. Vilnius: Versmė, 929–931.
- RAZMUKAITE, M. 2004: Kvėdarnos apylinkių gyvenamųjų vietų vardai (kilmė ir daryba). In: *Kvėdarna*. Vilnius: Versmė, 865–869.
- RAZMUKAITĖ, M. 2006: Šilalės apylinkių gyvenamųjų vietų vardai (kilmė ir daryba). In: *Šilalės kraštas*. Vilnius: Margi raštai, 617–620.
- SALYS, A. 1983: *Raštai* 2. Roma: Lietuvių katalikų mokslo akademija.

- SVIDERSKIENĖ, D. 2005: Marijampolės apskrities Marijampolės valsčiaus vietovardžių darybos ir kilmės polinkiai. *Acta Linguistica Lithuanica* 52, 91–118.
- SVIDERSKIENĖ, D. 2006: Marijampolės apskrities drimonimų darybos ir kilmės polinkiai. *Acta Linguistica Lithuanica* 54, 49–62.
- VAITKEVIČIŪTĖ, V. 1979: *Lenkų-lietuvių kalbų žodynas*. Vilnius: Mokslas.
- VANAGAS, A. 1967: Lietuvos gyvenamųjų vietų vardai, kilę iš vienaskaitos asmenvardžio. *Baltistica* 3 (1), 111–116.
- VANAGAS, A. 1970: *Lietuvos TSR hidronimų daryba*. Vilnius: Mintis.
- VANAGAS, A. 1980: K. Būga – lietuvių onomastikos pradininkas. *Lietuvių kalbotyros klausimai* 20, 7–35.
- VANAGAS, A. 1990: Ойконимы Литвы с суффиксами славянского происхождения -ava, -avas. In: M. KONDRATIUK, red., *Bałto-słowiańskie związki językowe*. Wrocław–Warszawa–Kraków: Zakład Narodowy imienia Ossolińskich, 381–388.
- VANAGAS, A. 1996: *Lietuvos miestų vardai*. Vilnius: Mokslo ir enciklopedijų leidykla.

Dalia Sviderskienė

Lietuvių kalbos institutas

P. Vileišio g. 5, LT-10308 Vilnius, Lietuva

dalia_sviderskiene@lki.lt